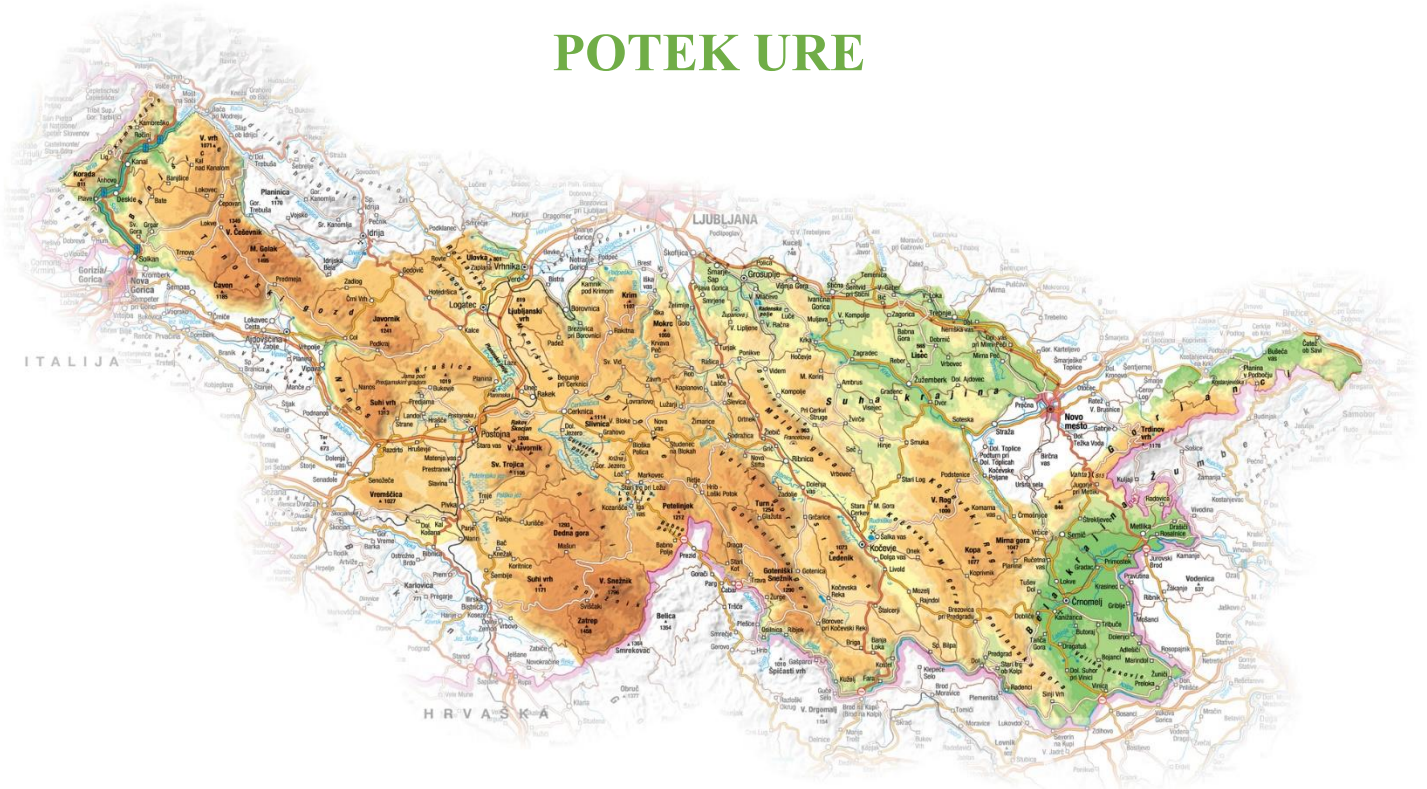

DRUŽBA, 5. razred

UČNA TEMA: Dinarsko-kraški svet

POTEK URE

Dinarsko-kraški svet je sestavljen iz visokih in nizkih planot, hribovij ter vmesnih kraških polj in podolij.

Površje dinarsko - kraškega sveta imenujemo **kraško površje ali kras**. Zanj so značilne posebne površinske in podzemne reliefne oblike, ki nastanejo s kemičnim razpadanjem kamnine apnenca ali dolomita. Ko voda raztaplja ti dve

kamnini, pri tem nastajajo različni kraški pojavi, kot so **UVALE, VRTAČE, ŠKRAPLJE, ŽEBLIČI....**

Za dinarsko-kraški svet je zelo značilno tudi bogato podzemlje. V njem se skrivajo **KRAŠKE JAME IN BREZNA**. V njih lahko najdemo tudi **REKE, KI PONIKNEJO** s površja v podzemlje ter veliko različnih vrst in oblik **KAPNIKOV**.

Prisluhnimo še enkrat razlagi ...

<https://video.arnes.si/watch/K7KZWWScedJ7>

Pa še en krajši dokumentarni film.

https://www.youtube.com/watch?v=-XcqF4s-b_s

Dinarskokraški svet zavzema južno Slovenijo. Več je višjega sveta, ki ga podolja delijo na posamezne planote. Višje planote in nižja podolja se raztezajo v smeri od severozahoda proti jugovzhodu.

Visoke planote na zahodu so porasle z gozdom. Tu so najobsežnejši slovenski gozdovi. Že od nekdaj je les glavno bogastvo prebivalcev dinarskokraškega sveta. Zdaj pa postaja vse pomembnejša podzemna voda. Zaradi obilice padavin je vode veliko, vendar se zaradi prepustnosti tal nahaja pod površjem. V dinarskokraških gozdovih živijo živali, ki jih drugod v Sloveniji ni. To so rjavi medved, volk in ris. Na visokih planotah živi malo ljudi.

Nizke planote ležijo na vzhodu dinarskokraškega sveta. Največja je Suha krajina. Takšno ime je dobila zato, ker razen reke Krke tam ni površinskih voda. V odročnejših vaseh ali počitniških naseljih brez vodovoda ljudje še vedno uporabljajo kapnico.

Na nizkih planotah so razmere za življenje ugodnejše kot na visokih. V preteklosti so se ljudje ukvarjali z živinorejo in gozdarstvom. Danes je večina ljudi zaposlena v mestih, kmetijstvo pa je pogosto le dodatna dejavnost.

KAJ POMENI

kapnica

voda, prestrežena ob padavinah, navadno s strehe

podolje

pas nižjega sveta v hribovitem svetu

Odsotnost površinskih voda je značilnost **kraškega sveta**. Kraški pojavi nastajajo v pokrajinah, kjer so tla iz apnenca.

Apnenčasta tla so bolj ali manj razpokana. V razpoke odteka deževnica, ki se v zraku navzame ogljikovega dioksida. Zaradi tega postane rahlo kislina in začne topiti apnenec. Razpoke se širijo in skozi odteka v tla vedno več vode, kar še pogloblja razpoke v apnencu.

POVZETEK

V južni Sloveniji so planote in podolja dinarskokraškega sveta. Višje planote so redko poseljene in pokrite z gozdom. Več naselij je na nižjih planotah. Gozd je glavno bogastvo. Dinarskokraški svet je zaradi apnenčastih tal kraški svet. Veliko vode je v tleh, na površju pa zelo malo.